

ВІДКРИТИЙ ЛИСТ

Голові Державного комітету України з питань технічного регулювання та споживчої політики України п. Школьніку Л.С.
Голові Національної комісії України з хімічної термінології та номенклатури п. Корнілову М.Ю.
від Вченої ради Інституту хімії та хімічної технології Національного університету «Львівська політехніка»
від 8 жовтня 2002 року,
протокол № 2

Вчена рада звертається до Вас стосовно проекту державного стандарту «Елементи хімічні. Терміни та визначення основних понять. Умовні позначення» розробленого на заміну ДСТУ 2439-94 п.п. Корніловим М.Ю. (науковий керівник авторського колективу), Слободянником А.С., Голубком О.А., Замосовим В.І., Калшубом А.О. Даний стандарт поширюється на назви хімічних елементів, іонізотопів і відповідні положення номенклатури хімічних сполук, встановлюючи терміни у науці, промисловості та освіті.

Аналізуючи цей стандарт та практику використання термінології випускниками шкіл останніх років, вчена рада відзначає, що внаслідок дії ДСТУ 2439-94 вже сьогодні більша частина випускників шкіл знає тільки латинські назви хімічних елементів і закономірно, як це допускає стандарт, використовує їх для формування простих речовин. У результаті повністю виводяться з ужитку українські терміни, які формувалися в освіті і науці протягом століть. Ця негативна ситуація викликана такими положеннями стандарту:

● У стандарті усі українські назви хімічних елементів замінено на відповідні латинізовані (інтернаціональні) назви. Українські назви подані в дужках курсивом як довідкові терміни-синоніми і не є стандартизованими. Наведені у стандарті (табл. 2) назви та символи хімічних елементів українською, англійською, німецькою і російською мовами свідчать, що подібного вилучення національних назв елементів

саїтова історія не знає, бо росіяни зберігають як стандартні 18 народних назв (водород, углерод, азот, кислород, фтор, кремний, сера, марганець, залізо, медь, мідь, срібло, цинк, свинець, ртуть, золото, ртуть, свинець), англійці – 9 (silver, gold, tungsten, potassium, copper, sodium, lead, tin, iron), німці – 12 (der Wasserstoff, der Kohlenstoff та ін.).

● Стандартизовані назви елементів записано з великої літери, що є недоцільним.

● У додатку Г «Періодична система елементів Д.І. Менделєєва» наведено назви міжнародні, українські, що повторюють міжнародні, і російські, але відсутні дійсно українські терміни.

● У стандарті літеру «г» замінено літерою «г».

Враховуючи, що цей стандарт обмежує застосування української мови в науці, освіті та промисловості, вчена рада вважає за необхідне запропонувати розробникам стандарту:

– стандартизувати українські назви хімічних елементів: азот, водень, вуглець, залізо, золото, кисень, мідь, олово, ртуть, свинець, сірка, срібло, а як дозволені синоніми використовувати латинізовані назви: nitrogen, hydrogen, carbon, ferum, aurum, oxygen, cuprum, stannum, mercurium, plumbum, sulfur, argentum;

– повернутися до запису назв елементів з малої літери у всіх випадках;

– включити до періодичної системи елементів (Додаток Г) тільки українські та міжнародні назви; не слід вносити в таблицю назви елементів іншими мовами;

– повернути у наукову хімічну термінологію вживання літери «г»: галій, гадоліній, германій, манган, арсенум та ін.

Слід підкреслити, що вилучення з ужитку українську термінологію, стандарт не сприяє утвердженню державної української мови, а тільки гальмує її законодавчий розвиток.

Голова Вченої ради
проф. Яцишин Й.Й.
Секретар ради
доц. Шаповал Я.М.
ще 22 підписи

Конференція в УкрЦСМ

З нагоди Всесвітньої акції відзначення щоріку 14 жовтня, в УкрЦСМ 10 жовтня 2002 року відбулася Всеукраїнська конференція. Гасло цього рокового свята – «Єдиний стандарт, єдине виробування – прийнятні вгоди».

Доповіди, виголошені на конференції, торкалися актуальних проблем сучасної стандартизації та пов'язаних з нею напрямків діяльності. Було розглянуто питання гармонізації національних стандартів з міжнародними та європейськими. Висвітлено роль стандартів у забезпеченні обороноздатності держави, у підтвердженні відповідності, у розробленні та сертифікації систем управління якістю, у збалансуванні інтересів споживачів та виробників.

Заслухано повідомлення про створення Національного агентства з акредитації органів з оцінки відповідності, про підготовку спеціалістів з якості європейського рівня, про співпрацю ТК стандартизації та органів з сертифікації, про проведення Всеукраїнського конкурсу якості. Презентовано підтримуваний Європейським Союзом новий проект Tacis «Стандарт екологічного менеджменту для українських підприємств».

Під час конференції відбулося нагородження українських фахівців за заслуги у сфері стандартизації та суміжних видів діяльності.